

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
з дисципліни „Капітал підприємства: формування та використання”
для студентів спеціальності
6.030504 «Економіка підприємства»

2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
з дисципліни „ Капітал підприємства: формування та використання
”
для студентів спеціальності
6.030504 «Економіка підприємства»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол ___ від _____

Укладачі:

Горовий Д.А.
Горова К.О.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ, 2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
з дисципліни „ Капітал підприємства: формування та використання
”
для студентів спеціальності
6.030504 «Економіка підприємства»

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № __ від _____

Харків, ХНАДУ, 2012

УДК 331

Укладачі:

Горовий Д.А.

Горова К.О.

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни „Капітал підприємства: формування та використання” – Харків: ХНАДУ, 2012. – 36 с. Укр. мов.

Методичні рекомендації присвячено самостійному вирішенню задач з дисципліни «Капітал підприємства: формування та використання». Докладно розглянуто приклади розрахунку прибутку підприємства, розрахунку точки беззбитковості його виробництва, нарахування відсотків по позикових коштах, оцінки вартості капіталу підприємства, визначення потреби в оборотних коштах, визначення моделі фінансування оборотних коштів, розрахунку норми і нормативу амортизації основних коштів, оцінки ефективності використання капіталу.

Вказівки призначені для студентів економічних спеціальностей, викладачів, слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства
Протокол № 1 від 29 серпня 2011 р.

ЗМІСТ

Заняття 1: Формування капіталу підприємства

Заняття 2: Розрахунок прибутку підприємства

Заняття 3: Розрахунок точки рентабельності (беззбитковості) підприємства

Заняття 4: Формування статутного фонду підприємства

Заняття 5: Нарахування відсотків по позикових коштах

Заняття 6: Залучення позикових коштів

Заняття 7: Оцінка вартості капіталу підприємства

Рекомендована література

Практичне заняття №1

ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання 1.1

Підприємство реалізує автомобілі: "Деу Ланос" – А тис. грн., В тис. автомобілів за рік; "Шеврове Авео" – С тис. грн., D тис. автомобілів за рік. Ціна реалізації включає ПДВ. Повні витрати на збут продукції дорівнюють 60% від ціни реалізації "Деу Ланос"; 55% від ціни реалізації "Шеврове Авео". Чистий прибуток підприємства розподіляється наступним чином: Е % – виплата дивідендів, F % – поповнення резервного фонду. Визначте чистий прибуток підприємства, суму дивідендів, розмір поповнення резервного фонду, величину нерозподіленого прибутку підприємства.

Завдання 1.2

Випуск продукції підприємства у звітному році склав А тис. виробів. Відпускна ціна виробу дорівнює з урахуванням ПДВ В грн. Залишки нереалізованих виробів підприємства на початок року у відпускних цінах виробника складають С тис. грн., на кінець року – D тис. грн. (Ціна включає ПДВ). Продано доларів США на суму Е тис. грн. Отримано дохід від продажу надлишків матеріальних цінностей – сировини – F тис. грн., основних матеріалів – G тис. грн. Отримані дивіденди – H тис. грн. Продано акцій іншого підприємства на Y тис. грн. Розрахувати дохід, суму ПДВ та чистий дохід підприємства від реалізації продукції у звітному році.

Завдання 1.3

Підприємство «ННІ» реалізує миючі засоби у наступному обсягу: порошок "Гала" - А грн. за пачку, В тис. пачок; порошок "Бонукс" – С грн. за пачку, D тис. пачок. Ціна реалізації включає ПДВ. Повні витрати на виробництво та збут продукції дорівнюють Е % від ціни реалізації з ПДВ "Гала"; F % від ціни реалізації з ПДВ "Бонукс". Чистий прибуток підприємства розподіляється наступним чином: G % – виплата дивідендів, H % - поповнення резервного фонду. Розрахуйте чистий прибуток від реалізації продукції, суму дивідендів, розмір поповнення резервного фонду, величину нерозподіленого прибутку підприємства.

РІШЕННЯ

Завдання 1.1

A – 50

B – 1

C – 90

D – 1

E – 40

F – 20

Виручка = Ціна × Кількість

$$B = 50 \times 1 = 50 \text{ млн. грн (ДеуЛанос)}$$

$$B = 90 \times 1 = 90 \text{ млн. грн (Шевроле Авео)}$$

$$\Sigma = 50 + 90 = 140 \text{ млн. грн}$$

$$ЧВ = \frac{140 \times 100\%}{120\%} = 117 \text{ млн. грн}$$

$$\text{ЧД} = \frac{50}{1,2} = 41,6 \text{ млн. грн (ДеуЛанос)}$$

$$\text{ЧД} = \frac{90}{1,2} = 75 \text{ млн. грн (Шевроле Авео)}$$

Прибуток до оподаткування:

$$41,6 \times 0,4 = 16,64 \text{ млн. грн. (ДеуЛанос)}$$

$$75 \times 0,45 = 33,75 \text{ млн. грн. (Шевроле Авео)}$$

$$\Sigma = 16,64 + 33,75 = 50,39 \text{ млн. грн}$$

$$\text{Чистий прибуток} = 50,39 \times 0,75 = 37,79 \text{ млн. грн.}$$

$$\text{Нерозподілений прибуток} = 37,79 \times 0,4 = 15,12 \text{ млн. грн.}$$

$$\text{Резервний фонд} = \frac{15,12}{2} = 7,56 \text{ млн. грн}$$

Завдання 1.2

A – 5

B – 3

C – 2

D – 1

E – 3

F – 2

G – 1

H – 1

Y – 2

$$D = 5 \cdot 3 + 2 - 1 = 16 \text{ тис. грн}$$

$$\sum \text{Дох} = 16 + 2 + 1 = 19 \text{ тис. грн}$$

$$\text{ЧД} = \frac{19}{1,2} = 15,8 \text{ тис. грн}$$

$$\text{ПЧД} = 15,8 + 3 + 1 + 2 = 21,8 \text{ тис. грн}$$

Завдання 1.3

A – 6

B – 3

C – 7

D – 1

E – 77

F – 71

G – 34

H – 25

$$\text{Виручка} = 6 \cdot 3 = 18 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Виручка} = 7 \cdot 1 = 7 \text{ тис. грн}$$

$$\sum B = 18 + 7 = 25 \text{ тис. грн}$$

$$\text{ЧВ} = \frac{18}{1,2} = 15 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Прибуток до о податкування} = 15 \times 0,23 = 3,45 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Прибуток до о податкування} = 5,83 \times 0,29 = 1,69 \text{ тис. грн}$$

$$\sum \text{Прибуток до о податкування} = 3,45 + 1,69 = 5,14 \text{ тис. грн}$$

$$\text{ЧП} = 5,14 \times 0,75 = 3,85 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Дивіденди} = 3,85 \cdot 0,25 = 0,96 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Резервний фонд} = 3,85 \cdot 0,2 = 0,77 \text{ тис. грн}$$

Нерозділений прибуток = $3,85 - 0,96 - 0,77 = 2,12$ тис. грн

Практичне заняття №2

РОЗРАХУНОК ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання 2.1

ВАТ «Катюша» виготовляє дитячий одяг. Ви працюєте економістом підприємства. На підставі наступних даних розрахуйте: валовий прибуток підприємства; прибуток (збиток) від звичайної діяльності, прибуток (збиток) до оподаткування; чистий прибуток (збиток) підприємства.

Обсяг реалізації продукції А тис. шт., ціна реалізації одного виробу з урахуванням ПДВ складає В грн. Виробнича собівартість одного реалізованого виробу – С грн. Адміністративні витрати і витрати на збут – D тис. грн. Реалізовано незавершеної продукції на суму Е тис. грн., собівартість якої складає F тис. грн., витрати на реалізацію G тис. грн. Прибуток минулих років, визначений у звітному році H тис. грн. Отримано штрафів від інших підприємств за порушення умов договорів на постачання сировини та матеріалів Y тис. грн. Списано безнадійна дебіторська заборгованість J тис. грн. Надійшли дивіденди та відсотки по цінним паперам, що належать підприємству, - K тис. грн.

Завдання 2.2

Приватний підприємець продає листівки по ціні А грн/од. Оптова закупка листівок має ціну В грн, при чому підприємець має змогу повертати браковані чи нереалізовані листівки на фірму за ціною придбання. Орендна плата за торговельну точку складає С тис. грн за місяць. Обсяг реалізації листівок на цей час дорівнює 12000 одиниць на місяць. Дайте відповіді на наступні запитання:

- Який прибуток (збиток) отримує підприємець від цієї діяльності?
- Яким буде прибуток (збиток), якщо орендна плата збільшиться до D тис. грн. за місяць?
- Скільки листівок необхідно продати для отримання прибутку E тис.грн. за місяць?

РІШЕННЯ

Завдання 2.1

A – 20 000 од.

B – 4 грн

C – 1 грн

D – 2 грн

E – 15 грн

F – 8000

H – 2000

G – 3000

Y – 1000

J – 3000

K – 1000

$$\text{ЧД} = \frac{80}{1,2} = 66,7 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Доx}_2 = 15 \text{ тис. грн}$$

$$\text{ЧД}_2 = \frac{15}{1,2} = 12,5 \text{ тис. грн}$$

$$\sum \text{ЧД} = 66,7 + 12,5 = 79,2 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Валовий прибуток} = 79,2 - (1 \times 20) - 8 = 51,2 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Прибуток від операційної діяльності} = 51,2 - 2 - 2 = 47,2 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Прибуток від операційної діяльності} = 47,2 + 1 + 1 = 49,2 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Прибуток до оподаткування} = 49,2 + 3 - 3 = 49,2 \text{ тис. грн}$$

$$\text{Чистий прибуток} = 49,2 - (49,2 \times 0,25) = 39,36 \text{ тис. грн}$$

Завдання 2.2

A – 10 грн/од

B – 5 грн

C – 6000 грн

D – 8000 грн

E – 20000 грн

$$Вп_1 = 12000 \cdot (10 - 5) - 6000 = 54000 \text{ грн} .$$

$$Вп_2 = 12000 \cdot (10 - 5) - 8000 = 52000 \text{ грн} .$$

$$x = \frac{6000 + 20000}{10 - 5} = 5200 \text{ од}$$

Критерієм ухвалення рішення є одержання підприємством прибутку

Практичне заняття №3

РОЗРАХУНОК ТОЧКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ (БЕЗЗБИТКОВОСТІ) ПІДПРИЄМСТВА

Завдання 3.1.

Підприємство ТОВ «Альф» виготовляє чайники з кераміки. Обсяг реалізації чайників дорівнює А тис. шт. Ціна реалізації одиниці продукції без ПДВ – В грн. Змінні витрати на виріб складають С грн., сукупні постійні витрати на річний обсяг продукції – D тис. грн.

Ви працюєте фахівцем економічного відділу підприємства. Розрахуйте обсяг беззбитковості виробництва чайників. Визначте прибуток при реалізації заданого обсягу виробництва та при його зниженні до Е тис. шт. виробів.

Завдання 3.2.

Ціна одиниці продукції без ПДВ складає А грн., Плановий обсяг випуску на рік – В тис. одиниць виробів, постійні витрати на річний випуск продукції складають С тис. грн., змінні витрати на одиницю продукції – D грн. Визначити:

1. Точку беззбитковості, валову маржу на одиницю продукції та на всю виробничу програму, коефіцієнт вкладу і коефіцієнт операційного левериджу.
2. Розмір прибутку при досягненні підприємством запланованого обсягу продажу.
3. Як вплине на розмір прибутку, точку рентабельності зростання постійних витрат на 10%.

Завдання 3.3

Дані про результати роботи двох підприємств за останній місяць:

1. Підприємство "Айстра". Чиста виручка від реалізації продукції – А тис. грн., постійні витрати – В тис. грн., змінні витрати – С тис. грн.

Підприємство "Мрія"

Чиста виручка від реалізації продукції – D тис. грн., постійні витрати – Е тис. грн., змінні витрати – F тис. грн.

Визначити очікуваний приріст прибутку при збільшенні чистого доходу на кожному підприємстві на 12%. Зробити висновки, на якому підприємстві є більший ризик отримання збитків при значному погіршенні ринкової кон'юнктури.

РІШЕННЯ

Завдання 3.1

A – 10 000 грн

B – 20 грн

C – 15 грн

D – 100 000

E – 8 000 од.

$$Ц \cdot Q = FC + VC \cdot Q$$

$$Q = \frac{FC}{(Ц - VC_i)}$$

$$Q = \frac{10000}{20 - 15} = 20000 \text{ од}$$

$$Пр_1 = 10000 \cdot (20 - 15) - 10000 = -50000 \text{ грн}$$

$$Пр_2 = 8000 \cdot (20 - 15) - 100000 = 60000 \text{ грн}$$

Завдання 3.2

A – 20 грн

B – 10 000 од.

C – 40 000 грн

D – 15 грн

$$Q = \frac{40000}{20 - 15} = 8000 \text{ од}$$

$$B = 5 \cdot 10000 = 50000 \text{ грн}$$

$$KB = \frac{50000}{20 \times 10000} = \frac{50000}{200000} = \frac{1}{4} = 0,25$$

При зростанні виручки на 1 грн прибуток збільшується на 25 коп (0,25).

$$КОЛ = \frac{50000}{50000 - 40000} = \frac{50000}{10000} = 5\%$$

Зростання виручки на 1% супроводжується зростанням прибутку на 5%.

$$Пр = 10000 \cdot (20 - 15) - 40000 = 10000 \text{ грн}$$

$$Q = \frac{40000 \cdot 1,1}{20 - 15} = 8800 \text{ од}$$

Для одержання прибутку продукції треба зробити на 800 од більше.

Завдання 3.3

A – 20 000 грн

B – 5000 грн

C – 10 000 грн

D – 20 000 грн

E – 10 000 грн

F – 5000 грн

$$\text{Прибуток айстра} = \text{ЧД} - \text{ПостВ} - \text{ЗмінВ} = 20000 - 5000 - 10000 = 5000$$

$$\text{Прибуток Мрія} = 20000 - 10000 - 5000 = 5000 \text{ грн}$$

$$ВМ = \text{ЧД} - \text{ЗмінВ}$$

$$ВМ \text{ айстра} = 20000 - 10000 = 10000 \text{ грн}$$

$$ВМ \text{ мрія} = 20000 - 5000 = 15000 \text{ грн}$$

$$\text{КОЛ айстра} = \frac{10000}{5000} = 2\%$$

$$\text{КОЛ мрія} = \frac{15000}{5000} = 3\%$$

$$\Delta\text{Пр айстра} = 12 \cdot 2 = 24\%$$

$$\Delta\text{Пр мрія} = 12 \cdot 3 = 36\%$$

Практичне заняття № 4

ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО ФОНДУ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання 4.1

Трьома фізичними особами: Івановим Ю.Ю., Петровим М.М, Семеновим Л.Д. прийнято рішення про заснування товариства з обмеженою відповідальністю “ЕП ЛТД”. Формування статутного капіталу ТОВ характеризуються такими даними. Зазначена в установчих документах частка окремих учасників у статутному капіталі становить: Іванова Ю.Ю. – А %; Петрова М.М – В %; Семенова Л.Д. – С %. На момент реєстрації ТОВ Іванов Ю.Ю. вніс D тис. грн., Петров М.М – E тис. грн., Семенов Л.Д. – F тис. грн., що складає G % його особистого внеску в статутний капітал підприємства. Наведіть всі позиції першого розділу пасиву балансу наново створеного ТОВ.

Завдання 4.2

Прийнято рішення про заснування відкритого акціонерного товариства “ФУБ”. Розміщені корпоративні права по курсу А %. Накладні витрати, пов’язані із застосуванням товариства – В тис. грн. Номінальна вартість однієї акції – С грн., кількість акцій – D тис. шт. Отримано на безоплатній основі необоротні активи за первинною вартістю E тис. грн. Наведіть всі позиції першого розділу пасиву балансу. Розрахуйте балансовий курс акцій товариства.

РІШЕННЯ

Завдання 4.1

A – 40%

B – 20%

C – 40%

D – 60000

E – 25000

F – 50000

G – 80%

Необхідно скласти перший розділ пасиву балансу:

	Іванов	Петров	Сидоров
Номінальна частка	40	20	40
Вклад	60	25	50
%			80
Номінальний вклад	62,5	31,25	62,5
Несплачений капітал	-2,5	6,25	-12,5

Складемо баланс:

$$\text{Статутний капітал} = 62,5 + 62,5 + 31,25 = 156,25 \text{ тис.грн.}$$

$$\text{Додатково вкладений капітал} = 0$$

$$\text{Інший додатковий капітал} = 0$$

$$\text{Несплачений капітал} = -2,5 - 6,25 - 12,5 = -21,25 \text{ тис.грн.}$$

$$\text{Усього} = 135 \text{ тис. грн.}$$

Завдання 4.2

A – 10%

B – 20 000 грн

C – 5 грн

D – 100 000 грн

E – 15 000 грн

Статутний капітал =

$$= \text{Номінальна вартість} \cdot Q = 5 \cdot 100000 = 500000 \text{ тис.грн.}$$

$$\text{Додатково вкладений капітал} = 0,5 \times 100000 = 50000 \text{ тис.грн.}$$

Інший додатковий капітал = 15000 тис.грн.

Несплачений капітал

Вилучений капітал = – 20000 тис.грн.

Усього = 545000 тис.грн.

$$\text{БКА} = \frac{545000}{100} \cdot 100\% = 5450 \cdot 100\% = 545\%$$

Практичне заняття № 5

НАРАХУВАННЯ ВІДСОТКІВ ПО ПОЗИКОВИХ КОШТАХ

Завдання 5.1

Необхідно визначити початкову суму внеску за простим відсотком за рік за таких умов: кінцева сума внеску визначена в розмірі A грн.; відсоткова ставка складає $B\%$ за квартал.

Завдання 5.2

Необхідно визначити ставку відсотка (простого і складного) за весь період інвестування за наступних умовах: первісна вартість внеску – A грн.; майбутня вартість – B грн., період інвестування – C років.

Завдання 5.3

Визначте, через який термін повинні відбутися погашення векселя номінальною вартістю A грн. з відсотковою ставкою $B\%$, щоб виплати по відсотках склали половину номінальної ціни. Погашення цінного паперу здійснюються за номіналом.

Завдання 5.4

Перед інвестором стоїть задача розмістити A тис. грн. на депозитний внесок в банк терміном на B рік. Один банк пропонує інвестору виплачувати доход з використанням складних відсотків у розмірі 23% річних щоквартально; другий – у розмірі 30% річних один раз у чотири місяці; третій – у розмірі 45% річних два рази на рік; четвертий – у розмірі 100% річних один раз на рік. Визначити кращий варіант інвестування.

Завдання 5.5

Необхідно визначити реальну майбутню вартість коштів, що інвестуються, за наступних умов: обсяг інвестицій – A грн.; період

інвестування – В роки; використовувана ставка відсотка – С% за рік; очікуваний темп інфляції за рік – D%.

РІШЕННЯ

Завдання 5.1

A – 200 грн

B – 5%

$P_n = 200$ грн.

$r = 5$

$n = 4$

Прості відсотки:
грн

$$P_0 = \frac{P_n}{(1 + r \times n)} = \frac{200}{1 + 0,05 \times 4} = \frac{200}{1,2} = 166,7$$

Завдання 5.2.

A – 100 грн.

B – 200 грн.

$$P_n = P_0 \cdot (1 + r)^n$$

$$(1 + r)^n = \frac{P_n}{P_0}$$

$$r = \sqrt[n]{\frac{P_n}{P_0}} - 1$$

$$r = \sqrt[4]{\frac{200}{100}} - 1 = 0,414 = 41,4\%$$

Завдання 5.3.

A – 100 грн
B – 20%

$$P_n = 100 + 50 = 150 \text{ грн}$$

$$n = \frac{\frac{P_n}{P_0} - 1}{r} = \frac{\frac{150}{100} - 1}{0,2} = 2,5 \text{ роки}$$

$$n = \frac{\log_{(1+r)} \frac{P_n}{P_0}}{\ln(1+r)} = \frac{\ln \frac{P_n}{P_0}}{\ln(1+r)} = \frac{\ln 1,5}{\ln 1,2} = 2,2 \text{ роки}$$

Завдання 5.4

A – 100 000 грн
B – 2 роки

$$P_n = P_0 \cdot \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{n \cdot m}$$

$$1) P_n = 100 \cdot \left(1 + \frac{0,23}{4}\right)^{2 \cdot 4} = 100 \cdot 1,564 = 156,4 \text{ грн.}$$

$$2) P_n = 100 \cdot \left(1 + \frac{0,3}{3}\right)^{2 \cdot 3} = 100 \cdot 1,77 = 177 \text{ грн.}$$

$$3) P_n = 100 \cdot \left(1 + \frac{0,45}{2}\right)^{2 \cdot 2} = 100 \cdot 2,252 = 225,2 \text{ грн.}$$

$$4) P_n = 100 \cdot \left(1 + \frac{1}{1}\right)^{2 \cdot 1} = 100 \cdot 4 = 400 \text{ грн.}$$

Висновок: при однакових ставках відсотка та нарахування складних відсотків чим частіше періодичність зачислювання відсотка, тим більше кінцева сума виплат.

Завдання 5.5.

A – 100 грн
B – 4 роки
C – 30%

D – 15%

$$Po = 100 \cdot \left(\frac{1 + 0,3}{1 + 0,15} \right)^4 = 163,3 \text{ грн}$$

Практичне заняття № 6
ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗИКОВИХ КОШТІВ
Основні поняття і формули для виконання завдання

Завдання 6.1

На протязі березня місяця підприємство ВАТ «Оріон» користувалось овердрафтом. Місячний обіг грошових коштів цього підприємства характеризується такими показниками (чисельник – знято з рахунку, знаменник – зараховано на розрахунковий рахунок, тис. грн.):

02.03 – 1070/360

10.03 – 700/480

14.03 – 0/1090

22.03 – 370/240

29.03 – 788/780

31.03 – 320/500

Вхідний залишок (первісне сальдо) на 01.03 – Е тис. грн. Плата за користування цим видом кредиту F % від суми за кожний день згідно з угодою банку і підприємства на поточний рік.

Визначте суми плати за користування овердрафтом даним підприємством по мірі його необхідності на протязі березня місяця. Визначте залишок грошових коштів на 1 квітня поточного року, якщо банк взимає нараховані за місяць відсотки за користування овердрафтом в останній день місяця.

Завдання 6.2

Облігації підприємства „Форум” емітуються з номінальною процентною ставкою А%. Номінальна вартість облігації В грн. Курс емісії – С грн., курс погашення – D грн. наприкінці терміну їх обігу. Період обігу облігацій – Е років. Одноразові накладні витрати, пов’язані з емісією облігацій – F % від номіналу.

Визначте ефективну процентну ставку по облігаціях для емітента і для інвестора.

Завдання 6.3

Випущено переказний вексель на 1000 грн на 200 днів під 20% річних, за 30 днів до погашення векселя він був проданий банку по ставці 15%. Визначити, скільки грошей заробить банк і скільки кредитор?

РІШЕННЯ

Завдання 6.1

A – 360 грн

B – 1070 грн

02.03 – 1070/360

10.03 – 700/480

14.03 – 0/1090

22.03 – 370/240

29.03 – 788/780

31.03 – 320/500

E – 500

F – 0,5%

На 02.03: $500+360-1070 = -210$ грн

Якщо число із «мінусом», то на цю суму повинні брати кредит.

На 10.03: $-210+480-700 = -430$ грн

На 14.03: $-430+1090-0 = 660$ грн

На 22.03: $660+240-370 = 530$ грн

На 29.03: $530+780-788 = 522$ грн

На 31.03: $522+500-320 = 702$ грн

$210 \cdot 8 \cdot 0,005 + 430 \cdot 4 \cdot 0,005 = 17$ грн (відсотки за користування кредитом)

На 01.04: $702-17 = 685$ грн

Завдання 6.2

$$R_e = \frac{i + \frac{d}{n}}{K_e} \cdot 100\%$$

$$K_e = \frac{850}{1000} \times 100\% = 85\%$$

$$\Delta R = \frac{1100}{1000} - \frac{850}{1000} \times 100\% = 25\%$$

$$R_e = \frac{15 + \frac{25}{10}}{85} \times 100\% = 20,59\%$$

$$K_e R = 85\% - 5\% = 80\%$$

$$\Delta R = (110\% - 80\%) = 30\%$$

$$R_i = \frac{15 + \frac{30}{10}}{80} = 22,5\%$$

Визначити теж саме, але якщо погашення проводиться поступово.

$$R_e = \frac{i + \frac{d}{n}}{K_e} = \frac{15 + \frac{30}{5,5}}{80} = 25,57\%$$

$$t = \frac{n + 1}{2} = \frac{11}{2} = 5,5$$

$$R_i = \frac{15 + \frac{25}{5,5}}{85} = 22,99\%$$

Завдання 6.3

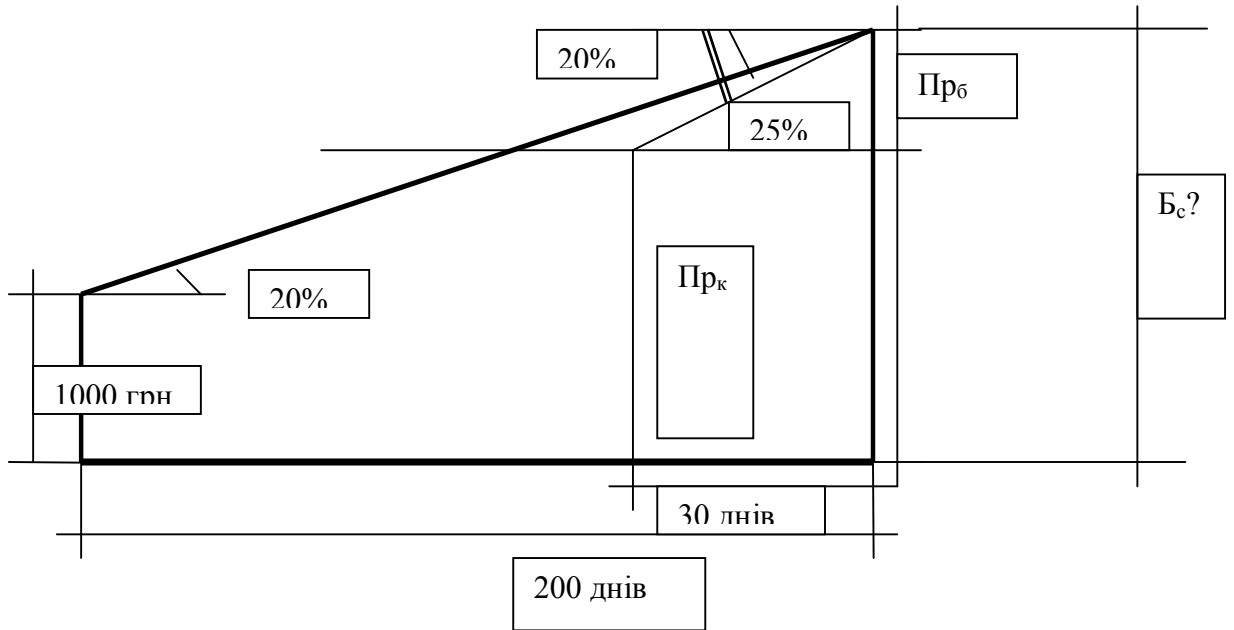

Рисунок 6.1 – Графічне уявлення задачі

$$Б_C = 1000 \cdot \left(1 + 0,2 \cdot \frac{200}{365} \right) = 1110 \text{ грн}$$

$$Пр_к = \frac{1110}{\left(1 + 0,25 \cdot \frac{30}{365} \right)} = 1087 \text{ грн} - \text{прибуток клієнта складе } 87 \text{ грн}$$

$$Пр_Б = 1110 - 1087 = 23 \text{ грн.} - \text{прибуток банку}$$

Практичне заняття № 7

ОЦІНКА ВАРТОСТІ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Завдання 7.1

Фірма хоче збільшити оборотний капітал на А тис. грн. Можливі три варіанти фінансування:

- 1) скористатися комерційним кредитом протягом року, відмовляючись від знижки, наданої на умовах В/10 нетто С;
- 2) узяти кредит у банку під D% річних на С днів, причому дана операція вимагає підтримки E% резервного залишку на рахунку;
- 3) емітувати вексель зі ставкою F% річних на С днів. Витрати, пов'язані з емісією і розміщенням складають Н тис. грн..

Визначити:

- кращий варіант фінансування;
- визначити граничний відсоток банківської позики, при якій даний варіант фінансування більш вигідний;
- визначити, яким повинний бути термін комерційного кредиту, щоб даний вид фінансування був не дорожче емісії векселя.

Завдання 7.2

Існує можливість фінансування відновлення активів підприємства за 3 варіантами:

- 1) за рахунок власних джерел;
- 2) за рахунок банківського кредиту;
- 3) на умовах лізингу.

Вартість активу А тис. грн., термін експлуатації 5 років, авансовий лізинговий платіж С% від вартості активу. Регулярний лізинговий платіж D тис. грн./рік, ліквідаційна вартість активу після передбаченого терміну експлуатації прогнозується в сумі E тис. грн. Ставка податку на прибуток згідно чинного законодавства, середня ставка за банківським кредитом F% на рік.

РІШЕННЯ

Завдання 7.1

A – 100 000 грн

B – 5/10

C – 30 нетто

D – 30%

E – 5%

F – 20%

H – 10 000 грн на 12 міс.

1)

Якщо протягом року, то у формулі в чисельнику z змінюється на 365.

$$2) C_{T_6} = \frac{C_p - C_p \cdot P_n}{K_6}$$

$$C_{T_6} = \frac{0,3 \cdot 100000 - 0,3 \cdot 100000 \cdot 0,23}{100000 - 5000} = \frac{(1 - 0,23) \cdot 30000}{95000} = \frac{0,77 \cdot 30}{95} = 0,$$

$$3) C_{T_6} = \frac{B_e + B_k - B_k \cdot P_n}{K_6}$$

$$C_{T_6} = \frac{0,2 \cdot 100000 + 10000 - 0,2 \cdot 100000 \cdot 0,23}{100000} = 0,25 = 25\%$$

Висновок: Найкращім варіантом є найдешевший – банківський кредит.

Визначити відсоток банківського кредиту при якому вартість залученого капіталу по вихідному умові становить 20%.

4)

$$100000 \cdot x \cdot (1 - 0,23) = 0,2 \cdot 95000$$

$$77000 \cdot x = 19000$$

$$x = \frac{19000}{77000} = 0,25 = 25\%$$

5)

$$\frac{5 \cdot 365}{95 \cdot (z - 10)} = 0,25$$

$$95 \cdot (z - 10) = \frac{5 \cdot 365}{0,25}$$

$$z - 10 = \frac{5 \cdot 365}{0,25 \cdot 95}$$

$$z = 87 \text{ днів}$$

Завдання 7.2

A – 100 000 грн

B – 5 років

C – 10%

D – 4000 грн/рік

E – 1000 грн

F – 20%

Критерієм вирішення цієї задачі буде визначення суми витратного грошового потоку, тобто суми коштів яку витратить фірма за використання даного активу.

1) За рахунок власного капіталу:

$$СК = 100000 \text{ грн.}$$

2) Авансовий лізинг:

$$СК_{\text{л}} = 0,1 \cdot 100000 + 5 \cdot 4000 - 1000 = 10000 + 20000 - 1000 = 29000 \text{ грн.}$$

3) Банківській кредит:

$$СК_{\text{бк}} = 100000 \cdot (1 + 5 \cdot 0,2) = 200000 \text{ грн.}$$

З урахуванням економії:

$$E_{\text{бк}} = 100000 \cdot 5 \cdot 0,2 \cdot 0,23 = 23000 \text{ грн.}$$

$$СК_{\text{бк}} = 200000 - 23000 = 177000 \text{ грн.}$$

Висновки: вигідний варіант фінансування є фінансування за рахунок лізингу, тому що в цьому варіанті фірма витратить 29000 грн.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавча:

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність", // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №63.
2. Закон України "Про банкрутство". //Відомості Верховної Ради України. -1992.-№31.
3. Закон України "Про власність" // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – N 20. – С.249
4. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №7
5. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про підприємництво"" від 23. 12.97р. //Відомості Верховної Ради України. -1998.-№17.
6. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про підприємства в Україні"" від 04.02.98 р. //Відомості Верховної Ради України. -1998.-№24.
7. Закон України "Про внесення змін і доповнень до Закону України Про господарські товариства"" від 22.12.97 р. //Відомості Верховної Ради України. -1998.-№18.
8. Закон України "Про господарські товариства" // Нове законодавство України. Випуск 3.- К., 1993.
9. Закон України "Про господарські товариства". // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №49.
- 10.Закон України "Про інвестиційну діяльність". // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №47.
- 11.Закон України "Про оплату праці" // Нове законодавство України. Випуск 3.- К., 1993.
- 12.Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – №4. – С.28
- 13.Закон України "Про підприємництво" // Нове законодавство України. Випуск 2- К., 1992.
- 14.Закон України "Про підприємства в Україні" // Нове законодавство України. Випуск 3.- К., 1992.
- 15.Закон України "Про податок на додану вартість"// Відомості

мості Верховної Ради України. – 1997. – №21. – С.156

16. Закон України “Про систему оподаткування” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – N 39. – С.510

17. Закон України “Про ціни і ціноутворення” // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – №52. – С. 650

18. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – N 38. – С.508

Основна

19. Банківські операції: Підручник/ А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. - Київ: КНЕУ, 2000. - 384 с

20. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. – К.: Ника-Центр, 1999. – Т. 1. – 592 с.

21. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. – К.: Ника-Центр, 1999. – Т. 2. – 512 с.

22. Бланк И.А. Управление использованием капитала. – К.: Ника-центр, 2000. – 656 с.

23. Бланк И.А. Управление формированием капитала. – К.: Ника-центр, 2000. – 512 с.

24. Бойчик І. М., Харів П. С., Хопчан М. І. Економіка підприємств. Навч. посібник.- Львів: "Сподом", 2000.- 212 с.

25. Бріггем Євген Ф. Основы финансового менеджмента: Пер. з англ. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.

26. Ван Хорн Дж. , Дж.М. Вахович,мл. Основы финансового менеджмента - М.: Издательский дом "Вильямс", 2001. - 992 с.

27. Вексельное обращение: Теория и практика/ Под общ.ред. А.Б.Авакова. - Харьков: Фолио, 2000. - 382 с

28. Воронова Л.К., Бекерська Д.А., Кадькаленко С.Т. та ін. Фінансове право: навчальний посібник. – К.: Вентурі, 1998. – 384 с.

29. Доронина М.С., Авраменко Е.В. Управление капиталом. Финансовый аспект: Учебн. пособие. – Харьков: РИО ХГЭУ, 2000. – 116 с.

30. Дороніна М. С., Мартюшева Л. С. , Горовий Д. А. Управління фінансовою діяльністю. Навчальний посібник – Харків: Вид. ХДЕУ, 2002. – 160 с.

31. Економіка виробничого підприємництва: Навч. посіб. / За ред. Й. М. Петровича.- 3-тє вид., випр.- К.: Т-во "Знання", КОО, 2002.- 405 с.
32. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1, 2 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.- К.: Видавничий центр "Академія", 2000.- 840 с
33. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: Навч. посібник.-К.: Знання-Прес, 2002 р.-317с.
34. Кравченко Ю.Я. Рынок ценных бумаг: Курс лекций/ Ю.Я. Кравченко. - Киев: ВИРА-Р, 2002. - 368 с
35. Кукукина И.Г. Управление финансами: Учебное пособие/ И.Г. Кукукина. - Москва: Юристъ, 2001. - 267 с
36. Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій: Монографія/ Б.Л. Луців. - Тернопіль: Карт-бланш, 2001. - 320 с
37. Лысенков Ю.М., Ляшко В.П., Фомичева С.Ю.. Вексельное обращение - К.: ТОО "Задруга", 1996. - 324 с
38. Михасюк І. Р., Мельник А. Ф., Крупка М. /., Залога З. М. Державне регулювання економіки / За ред. д-ра екон. наук, проф., акад. АН вищої школи України / І. Р. Михасюка.- Львівський національний університет ім. І. Франка. Підручник. Друге вид., виправлене і доповнене- К.: Атіка, Ельга-Н, 2000.- 592 с.
39. Платонов Ю. Й. Экономика предприятия. Конспект лекций в схемах.- М.: Приор, 1999.- 112с.
40. Попова Р.Г., Самсонова И.Н., Добросердова И.И. Финансы предприятий. – СПб: Питер, 2001. – 224 с.
41. Савченко Н.М., Манько В.А. Ценообразование в графиках, схемах, формулах. – Одесса, ОГАПТ, 1998. – 130 с.
42. Управление оборотным капиталом / Под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Перспектива, 1998. – 128 с.
43. Финансовое положение предприятия (оценка, анализ, планирование): Науч.-метод. изд. / Под ред. А.В. Чуписа. – Сумы: Университетская книга, 1999. – 332 с.
44. Финансовый менеджмент: теория и практика. Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – М.: «Перспектива», 1998. – 656 с.
45. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал: Пер. с англ. – М.: Прогресс, Универс, 1993. – 487 с.
46. Экономика предприятия. Учебник / Под ред. О.И. Волко-

ва. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 416 с.

47. Экономика предприятия: Учебник / Под ред. В.П. Грузинова. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 535 с.

Додаткова

48. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом? – М.: Финансы и статистика, 1995. – 384 с.

49. Беляков М.М. Вексель как важнейшее платежное средство. - М.: Трансферт, 1992. - 143 с

50. Гольцберг М.А. Акционерные товарищества. Фондовая биржа. Операции с ценными бумагами. - К.: Ділова Україна, 1994. - 94 с.

51. Дьяконова І.І. Податки та податкова політика України.- К.: Наукова думка, 1997р.

52. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 432 с.

53. Колесник В.В. Введение в рынок ценных бумаг: Монография/ В.В. Колесник . - Киев: Издательство "А.Л.Д.", 1995. - 176 с

54. Лысенков Ю.М, Фетюхина Н.В. Рынок ценных бумаг: Основные понятия и термины. - К.: Київський інститут банкірів банку "Україна", 1995. - 168 с

55. Миркин Я.М. Ценные бумаги и фондовый рынок. - М.: Перспектива, 1995. - 532 с.

56. Шуляк П.Н. Ценообразование: Учеб.-метод. пособие. – М.: Дашков и К⁰, 2000. – 192 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Горовий Дмитро Анатолійович
Горова Ксенія Олександрівна

Методичні вказівки до самостійної роботи
з дисципліни „ Капітал підприємства:
формування та розподіл ”

Відповідальний за випуск

Дмитрієв І.А.

Редактор

Коректор

План 2012 р., поз. № _____

Підп. до друку __.__. 2012   Формат 60 x 90 1/16

Папір офсетний. Друк RISO.

Ум. – друк. арк. 10

Обл. – вид. арк. _____

Тираж   прим.

Зам. № _____

Ціна договірна

Видавництво ХНАДУ, 61002, м. Харків, вул. Петровського, 25

Свідоцтво державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції, серія ДК №897 від 17.04.2002 р.